

17.8.2024 13. helluntain jälkeisen viikon lauantai

Päivän epistola

”Viisautta me julistamme siihen kypsyneille, mutta emme tämän maailman viisautta emmekä tämän maailmanajan kukistuvien valtioiden viisautta. Me julistamme Jumalan salaista, kätettyä viisautta, jonka hän jo ennen aikojen alkua on määrännyt meidän kirkkaudeksemme. Sitä ei kukaan tämän maailman valtiaista ole tuntenut, sillä jos he olisivat sen tunteneet, he eivät olisi ristiinnaulinneet kirkkauden Herraa. Me julistamme, niin kuin on kirjoitettu, mitä silmä ei ole nähnyt eikä korva kuullut, mitä ihminen ei ole voinut sydämessään aavistaa, minkä Jumala on valmistanut niille, jotka häntä rakastavat.” (1. Kor. 2: 6 -9)

Tämän päivän teksti alkaa Paavalin ironialla: ”Viisautta me julistamme siihen kypsyneille”. Korinttilaiset luulivat ymmärtävänsä kristinuskon merkityksen, mutta olivat ”Kristuksen tuntemisessa vielä pikkulapsia” (1. Kor. 3: 1). Paavalin julistama viisaus ei ole sitä, mitä tämä maailma pitää viisautena, vaan Jumalan salaista viisautta. Tämä viisaus on Jumalan pelastussuunnitelma, jonka Kristus ristillä toteutti. Sitä ei järkeen perustuva ajattelu kykene ymmärtämään. Tämän maailmanajan kukistuvat valtiat tarkoittavat maallisia hallitsijoita.

”Meidän kirkkaudeksemme”: ihminen kadotti syntiinlankeemuksessa kyvyn ylistää Jumalaa. Kristuksella tämä kyky oli, ja he, jotka ovat Kristuksessa kasvavat siihen vähitellen. Tässä mielessä kirkkaus on pelastussuunnitelman päämäärä.

Jos maailman valtiat olisivat tienneet Jumalan pelastussuunnitelman, sen, että kirkkaus, Jumalan ylistäminen, on sen päämäärää, niin he olisivat estäneet Kristuksen ristiinnaulitsemisen.

Kirkkauden Herra on jumalallinen arvonimi Vanhassa testamentissa (Ps. 24: 8, apokryfinen Enokin kirja 63: 2). Tässä yhteydessä sillä kuvataan Kristusta.

”Niin kuin on kirjoitettu” ei tässä yhteydessä viittaa suoraan lainaukseen Vanhasta testamentista. Tekstin alkuosa on todennäköisesti saanut vaikutteita profeetta Jesajalta (Jes. 64: 3). Tekstin loppuosa on todennäköisesti Paavalin omaa tuotantoa, missä korostetaan rakkautta Jumalaan.

Päivän evankeliumi

”Silloin fariseukset menivät neuvottelemaan keskenään, miten saisivat Jeesuksen sanoistaan ansaan. He lähettivät hänen luokseen opetuslapsiaan yhdessä Herodeksen kannattajien kanssa. Nämä sanoivat: ”Opettaja, me tiedämme, että sinä puhut totta ja opetat Jumalan tietä totuuden mukaisesti. Sinä olet ihmisistä riippumaton etkä tee eroa heidän välillään. Sano siis meille, mitä mieltä olet: onko oikein maksaa keisarille veroa vai ei?” Mutta Jeesus huomasi heidän kieroutensa ja sanoi: ”Te teeskentelijät! Miksi te yritätte saada minut ansaan? Näyttäkää sitä rahaa, jolla maksatte veronne.” He ottivat esiin denaarin. Jeesus kysyi heiltä: ”Kenen kuva ja nimi siinä on?” ”Keisarin”, he vastasivat. Silloin Jeesus sanoi heille: ”Antakaa siis keisarille mikä keisarille kuuluu ja Jumalalle, mikä Jumalalle kuuluu.” Kuullessaan tämän he hämmästyivät. He jättivät Jeesuksen rauhaan ja lähtivät pois.” (Matt. 22: 15 – 22)

Teksti löytyy myös Markukselta (12: 13 – 17) ja Luukkaalta (20:20 – 26). Fariseusten tarkoitus oli jollain keinoin osoittaa Jeesuksen toimivan väärin. Herodeksen kannattajilla tarkoitetaan Herodes Antipaan sotilaita tai kannattajia. Kyse ei ole poliittisesta puolueesta tai uskonnollisesta ryhmästä. Jotkut Herodes Antipaan kannattajat ovat voineet pitää häntä ennustettua messiaana sanan poliittisessä merkityksessä. Tällöin he ovat ymmärtäneet väärin patriarkka Jaakobin sanat pojalleen Juudalle: ”Ei siirry valtikka pois Juudalta, ei käskijän sauva hänen suvultaan. Hänen heimostaan on tuleva se, jolla on valta, häntä kansat tottelevat.” (1. Moos. 49: 10). Herodes Suuri oli ottanut arvonimekseen myös ”Juudan kuninkaan”. Herodes ei ollut juutalainen. Näin valtikka on siirtynyt pois Juudan suvulta ja oli messiaan aika tulla.

Tässä yhteydessä päätekijöinä esitetään fariseukset. Tämä johtuu siitä, että Matteuksen kirjoittaessa evankeliumiaan Herodes Antipaan kannattajat eivät muodosta uhkaa Matteuksen perustamille seurakunnille, mutta fariseukset edelleen muodostavat uhkan.

Tultuaan Jeesuksen luo he pukevat kysymyksensä suureen kohteliaisuuteen: ”Opettaja, me tiedämme, että sinä puhut totta.” ”Sinä olet ihmisistä riippumaton etkä tee eroa heidän välillään” kertoo raamatullisen ajatuksen oikeudenmukaisuudesta. Lahjuksia ei oteta eikä ihmisen asemaan katsota. Näin köyhiäkin kohdellaan oikeudenmukaisesti.

”Onko oikein maksaa keisarille veroa vai ei?” Herodeksen kannattajille verojen maksu keisarille oli itsestään selvyyttä, mutta fariseuksille se oli oikea kysymys. Veron maksaminen merkitsi sitä, että veroa maksava tunnusti pakanallisen hallitsijan hallitsevan Israelia. ”Te teeskentelijät!” Alun perin sana merkitsi näyttelijää, Matteuksen evankeliumin loppupuolella se merkitsee väärää uskonnollista opettajaa.

Kyseessä on ansa. Jos Jeesus kieltää veron maksamisen, silloin roomalaiset pidättävät Hänet kapinallisena. Jos Jeesus hyväksyy veron maksamisen, silloin Hän menettää kansansuosionsa, kun ihmiset pitävät Häntä miehitysvallan hyväksyjänä.

Denaari oli rahayksikkö, joka oli tuohon aikaan työmiehen päivän palkka. Denaarissa oli keisarin kuva ja kehätekstinä keisarin nimi ja arvo. Jeesuksen ajan denaarissa se voisi olla ”Keisari Tiberius, jumalallisen Augustuksen poika, suuri ylimmäinen pappi”.

Tämä Kristuksen sanonta sisältää mietelauseen. Sen idea on hyväksyä keisarin valta, vaikka sitä ei pidetä parhaana mahdollisena asiana. Se kuitenkin tarjoaa järjestyksen, kun toisena vaihtoehtona olisi anarkia, joka johtaa sekasortoon. Siis kahdesta huonosta vaihtoehdosta valitaan se vähemmän huono. Se ei pidä keisarillista valtaa jumalallisena. Jeesus valitsee väkivallattoman sosiaalisen muutoksen ja odottaa pian tapahtuvaa Jumalan valtakunnan toteutumista.

Tämä on myös ohje meille. Me olemme kahden maailman kansalaisia. Ruumiiltamme me kuulumme tähän maailmaan ja elämme myös sen sääntöjen mukaan noudattaen paikallisia lakeja ja maksamalla veromme. Mutta sielultamme olemme matkalla kohti Jumalan valtakuntaa. Tämä merkitsee toimimista Kristuksen opetuksen mukaisesti. Maallinen laki antaa meille pienemmän velvoitteen, vaikka kykeneekin meidät pakolla sitä noudattamaan. Kristuksen opetus lähimmäisen rakastamisesta on paljon suurempi velvoite, jonka me yritämme vapaaehtoisesti täyttää.